

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 061 96/99-5015
Signatura: bf3ws201

Oblastní pracoviště č.6
Okresní pracoviště Louny

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Gymnázium, Studentská 1075, 438 01 Žatec
Identifikátor ředitelství:	IZO 061 357 278
Ředitel školy/zařízení:	Jaroslav Hašek
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7. Praha 1
Příslušný školský úřad:	Školský úřad Louny
Termín inspekce:	2. - 8. březen 1999
Inspektoři:	Mgr. Věra Slezáková, Ing. Varja Paučková, Mgr. Vlastimil Řebec
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zřizovací listina, zařazovací listina učební plány, učební osnovy, třídní knihy, třídní výkazy, časové a tématické plány, školní řád, plán práce na rok 1998/99, řízený pohovor s ředitelem školy, pohovor s vyučujícími

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola je umístěna v třípodlažní budově, která je majetkem města. Budova pochází z roku 1902, gymnázium je zde umístěno od roku 1945. Patří k ní i přízemní pavilon, který byl v roce 1987 rekonstruován. Celý komplex je v dobrém technickém stavu a je zřejmé, že se provádí pravidelná údržba.

Kromě 11 kmenových tříd má škola následující odborné učebny: 6 specializovaných učeben pro výuku cizích jazyků, po jedné učebně chemie, biologie, fyziky, matematiky, společenských věd, zeměpisu, výtvarné výchovy a českého jazyka, 2 počítačové učebny a laboratoře biologie, chemie a fyziky. K pracovním učebnám chemie patří i váhová. Téměř všechny odborné učebny jsou vybaveny uzavřeným televizním okruhem, to je barevnými monitory, barevnou televizní kamerou, videem a radiomagnetofonem, v učebně fyziky je k dispozici počítač a v laboratoři fyziky řídicí počítač k soustavě ISES. Počítačové učebny jsou vybaveny 23 počítači typu 486 a Pentium, starší typy se průběžně vyměňují za nové. V jedné z učeben je rovněž 14 elektrických psacích strojů, takže se může použít i pro výuku

psaní na stroji. V letošním roce bylo zahájeno budování strukturované kabeláže do kabinetů a učeben s napojením na INTERNET

Žákovská a učitelská knihovna je nejen pravidelně a promyšleně doplňována, ale i systematicky a koncepčně využívána studenty i vyučujícími. Příruční knihovny, vybavené slovníky, encyklopediemi a doplňkovými materiály jsou i v učebnách.

Škola má vlastní tělocvičnu s nářadovnou, jako druhá tělocvična slouží posilovna, umístěná v pavilonu. Tam se nachází i sauna, která se vzhledem k vysokým provozním nákladům nyní nepoužívá.

Pro společenské účely a výuku hudební výuky se využívá secesní aula.

Hodnocení: prostorové i materiálně technické podmínky školy jsou nadstandardní. Pomůcky a didaktická technika odpovídají vzdělávacímu programu a jsou výuce používány.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Škola je umístěna v zahradě ve vilové části města, v klidném prostředí bez většího hluku. Okolí v době konání inspekce nebylo příliš udržované.

Rozvrh hodin neodporuje vyhlášce č. 345/1991 Sb. §13, 14 a 15. Přesto ČŠI doporučuje zamezit opakovanému umístění jednoho naukového předmětu ve stejné třídě na konec vyučování.

Škola nemá vlastní jídelnu. Obědy jsou zajišťovány na sousední základní a střední škole, pro zajištění pitného režimu a občerstvení je ve škole stravovací bufet.

Pracovní místa studentů i učitelů splňují psychohygienické požadavky. Lavice a židle mají velikost odpovídající věku žáků, jsou starší, ale zachovalé. Pracovní prostředí ve třídách i kabinetech je z hlediska vybavení vyhovující, nepříliš vhodné jsou pouze zelené tabule, na kterých jsou zápisy špatně čitelné. Z estetického hlediska působí poněkud rušivě nesoulad mezi secesní konstrukcí stavby na jedné straně a strohými nástěnkami a odcizeným prostředím některých tříd na straně druhé.

Bezpečnostní předpisy byly v době konání inspekce dodržovány.

Hodnocení: základní zásady psychohygieny jsou dodržovány, estetická úroveň nedosahuje úrovně materiální.

3 Hodnocení personálních podmínek

Pedagogický sbor má včetně ředitele a zástupce 21 členů. je stabilizovaný, všichni vyučující mají vysokoškolské pedagogické vzdělání a vyučují převážně předmětům své aprobace. Bez odborné způsobilosti jsou na škole vyučovány 4 hodiny hudební výchovy, 14 hodin anglického jazyka a 1 hodina občanské výchovy. Při celkovém týdenním počtu 430 hodin je 96% hodin vyučováno pedagogy s obojí způsobilostí. Věkovou strukturu pedagogického sboru udává následující tabulka:

	Do 30 let	Do 40 let	Do 50 let	Nad 50 let	Důchodci	Celkem
Počet osob	2	7	8	3	1	21

Je patrné, že těžiště sboru tvoří pedagogové mezi 30 a 50 lety, kteří již mají pedagogickou zkušenost a před sebou ještě další možnost vývoje, což je pro kvalitu výuky do budoucna pozitivní aspekt.

Hodnocení: Procento hodin vyučovaných pedagogy s plnou způsobilostí je vysoké. Příznivé věkové a odborné složení pedagogického sboru spolu s jeho stabilitou dávají předpoklad kvalitního zabezpečení výuky i do budoucna.

4 Plnění učebních osnov

Výuka se řídí generalizovanými plány MŠMT pro gymnázia osmiletá, víceletá a čtyřletá. Disponibilní hodiny byly využity pro posílení hodinové dotace cizích jazyků, matematiky a laboratorních prací. V posledním ročníku víceletého cyklu a čtyřletého cyklu je celkový počet hodin v týdnu 32, což odporuje učebnímu plánu, který stanoví jako nejvyšší počet hodin 31. Tato situace vznikla podle sdělení ředitele školy zavedením dalšího dvouhodinového volitelného předmětu v maturitních třídách. ***Nedodržením učebnímu plánu byl porušen § 39 odst. 1 zákona č. 258/1996 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon). Tato skutečnost je předmětem protokolu.***

Učivo, předepsané osnovami je rozpracováno do časových a tématických plánů. Hospitacemi v hodinách, kontrolou třídních knih a písemných prací bylo zjištěno, že vyučující cizích jazyků píše písemné práce ve formě testů o opomíjejí slohové útvary, předepsané osnovami. Někteří vyučující nemohli předepsané písemné práce předložit, neboť je nearchivují. ***Absence slohových písemných prací v cizích jazycích je předmětem protokolu, neboť byl porušen § 39 odst. 1 zákona č. 258/1996 Sb.***

V jiných případech nebylo zjištěno ani porušení osnov ani výraznější odchylky od časových plánů.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

Bylo uskutečněno 7 hospitací u pedagogicky i odborně způsobilých vyučujících. Sledován byl především průběh přechodu žáků ze základní školy na víceleté gymnázium a následná adaptace, která je dána výchovně-vzdělávacími metodami středoškolského učitele. Z tohoto hlediska je nutné konstatovat, že struktura všech hodin byla promyšlená a odpovídala věku žáků v hospitované třídě. Vyučující dokázali funkčně střídat různé výukové činnosti, zařazena byla nejen samostatná práce žáků, ale i vhodná motivační soutěž, která žáky podněcovala k aktivní účasti na průběhu hodiny. Tato aktivita byla v primě i sekundě výjimečná a prokázala schopnost vyučujících akceptovat věkové zvláštnosti a potřeby žáků. Všechny hodiny byly dobře připraveny (vždy stanoven cíl, využití předem zadaného domácího úkolu, informace o přečtené knize, vhodný referát, řada nakopírovaných cvičení, ukázky z knih, vhodné regionální materiály, tabulky, přehledy, práce s INTERNETem atd.). V hodinách slohu byla promyšleně zařazena samostatná práce, v hodinách mluvnice pravopisná cvičení. a v hodinách literatury se nejen četlo, ale připraven byl i motivující a aktivizující rozhovor. Vhodně se využívá mezipředmětových vztahů, ve výuce zcela přirozeně prolíná učivo z dějepisu a zeměpisu s aktualitami ze současného života. Žáci pracovali s chutí a zájmem, pohotově reagovali na pokyny vyučujícího, prokazovali dobré znalosti i návyky. Vyučující maximálně využívali zpětné

vazby, navazovali na látku minulou a vytvářeli prostor pro přípravu na hodinu následnou. Pozitivně lze hodnotit i práci s učebnicí. Závěrem proběhlo stručné zhodnocení efektivity hodiny a aktivity žáků. Vztah všech vyučujících k žákům je přátelský, otevřený a se sympatickým smyslem pro humor.

Ve vyšších třídách víceletého gymnázia i ve třídách čtyřletého gymnázia byl kladen důraz na schopnost žáků vyjadřovat se v dialogu i na samostatnost při plnění stanovených úkolů. V hodinách literatury se vyžaduje znalost rozebíraných textů a dovednost jasně, přesně a neformálně vyjádřit myšlenku, pohled na diskutovaný problém. Vyučující „provokují“ otázkami, žáci jsou neustále „tlačeni“ k vlastnímu vyjádření, k přesné formulaci myšlenky. Sympatické je, že ani v maturitních ročnících se nezapomíná na pravopis a uvědomělou práci s chybou. V všech třídách jsou k dispozici knihovničky se slovníky, pravidly a jinými potřebnými materiály.

Písemné projevy jsou vyučujícími kontrolovány. Stanovený počet slohových prací je dodržen. Systematicky jsou všemi vyučujícími využívány seminární práce. *V doporučení se objeví nutnost v předmětové komisi sjednotit způsob oprav pravopisných chyb v diktátech i slohových pracích a potřeba archivace těchto prací.*

Hodnocení: Celkově lze hodnotit výuku jako nadprůměrnou, některé zhlédnuté hodiny byly vynikající.

Dějepis, občanská výchova, základy společenských věd.

Celkem bylo hospitováno 8 hodin, z toho dějepis 5x. Předměty jsou vyučovány odborně i pedagogicky způsobilé. Všechny zhlédnuté hodiny byly nadprůměrné, dvě z nich vynikající. Žáci jsou od primy vedeni k samostatnosti v myšlení, k vytváření vlastního názoru i k neustálé aktualizaci probíraného učiva.

Vyučující vytvářejí co nejlepší podmínky pro motivaci analytického myšlení žáků. Podporují jejich tvořivost, nutí je k otevřenému pohledu na probíraný problém, k hledání vlastního kritického přístupu ke všemu, co je jim předkládáno. V hodinách dějepisu i občanské výchovy dochází k průběžnému „oživování“, probírané látky aktualitami ze současného života. Právě hodina občanské výchovy v tercii ukázala, co může znamenat vysoce odborná, ale přitom věku žáků promyšleně přizpůsobená výuka.

Pozitivem všech ho a aktivní. Nová látka vhodně navazuje na učivo minulé, vyklad není monologický a jednotvárný, ale plynule a neustále doplňovaný prací s učebnicí zápisem do sešitu. Žáci jsou od nejnižších vedeni k schopnosti krátkého, věcného a účelného zápisu. Projevené znalosti byly mimořádné a potvrzují zájem o předmět. Kladem je rovněž vhodné a promyšlené využívání mezipředmětových vztahů i využívání regionálních prvků. V učebně jsou stále k dispozici dvě knihovničky s bohatým výběrem odborných knih, slovníků a dalších materiálů. Jejich využíváním si žáci podle vlastní potřeby doplňují probírané učivo.

Hodnocení: ČŠI hodnotí úroveň výuky ve zmíněných předmětech jako velmi dobrou.

Cizí jazyky.

Škola nabízí žákům výuku anglického a německého jazyka. Výuka německého jazyka je zajištěna výhradně učiteli s obojí způsobilostí, zatímco jedné z učitelek angličtiny odborná způsobilost chybí.

Materiální zajištění výuky je velmi dobré. Každá vyučující má k dispozici vlastní učebnu, kam žáci docházejí. Tyto učebny jsou vybaveny čtecími kamerami, barevnými monitory, videem a radiomagnetofonem. Kromě toho mají vyučující k dispozici slovníky a

další materiály v příručních knihovnách, učebny jsou vybaveny mapami, nástěnnými gramatickými přehledy, obrazy. Kabinet bývá umístěn v blízkosti odborné učebny, což vyučujícím usnadňuje a zpříjemňuje práci. Na druhé straně jejich denní kontakty nejsou tak časté a následně vzrůstá význam kvalitní spolupráce v rámci předmětové komise.

Vyučující jsou sdruženi do dvou předmětových komisí. Předmětová komise angličtiny se schází podle potřeby, z jednání se pořizují zápisy. Vyučující si nevytvořily jednotný systém v používaných učebnicích ani v zásadách hodnocení. Rovněž náplně a klasifikace písemných prací se liší. Při stabilizovaném sboru tato individuálnost není na újmu kvalitě výuky, nicméně znesnadňuje střídání vyučujících ve třídách. V praxi to znamená, že jeden vyučující pracuje se stejnou třídou po celou dobu jejího pobytu na gymnáziu, což ve svém důsledku může vést k určitému stereotypu až fádnosti, v horším případě k jistému druhu „ponorkové nemoci“.

Spolupráce mezi vyučujícími německého jazyka je minimální, jejich sdružení v předmětové komisi víceméně formální. Absence systému a určitá „roztříštěnost“ byly patrné jak v hospitovaných hodinách tak i při kontrole písemných prací a přípravy k maturitě.

ČŠI byla přítomná výuce v osmi hodinách angličtiny a třech hodinách němčiny. Společným kladem hospitovaných hodin byla pečlivá příprava a výborné jazykové zázemí vyučujících. Hodiny byly vesměs vedeny v cizím jazyce, měly logickou strukturu a žáci byly vedeni k samostatnému projevu. Jejich aktivita a komunikace se lišily podle věku, probírané látky i používané učebnice. Ukazuje se, že nevhodně volená učebnice ztěžuje komunikativní výuku, žáci jsou méně aktivní, jejich ústní projev bývá z velké části nazpaměť naučený monolog, komunikace se odehrává většinou mezi žákem a učitelem a skládá se z co možná nejkratší odpovědi na otázku. Vyučující si toho jsou vědomi a řeší nedostatky učebnice používáním dalších materiálů, často kopírovaných, čímž může snadno dojít k porušení zákona o autorských právech.

Zvolené metody odpovídaly věku a znalostem žáků, atmosféra ve třídách byla přátelská a otevřená. Jedinou výjimku tvořila hodina s nejmladšími žáky, kde vyučující nerespektovala přístupem ani metodami věk žáků.

Předložené písemné práce měly několik formálních nedostatků a jejich odstranění a sjednocení je dalším argumentem pro intenzivnější spolupráci vyučujících. Objevuje se stále hodnocení „plus“ a „minus“, u některých známek chyběl podpis, písemné práce byly podepsány, ale chybělo označení třídy a pod. Závažnou chybou je, že ČŠI nebyly předloženy kontrolní slohové písemné práce, předepsané osnovami. Někteří vyučující deklarovali jejich existenci, ale protože práce vracejí žákům pro další využití, nemohli ji doložit. ***Tato skutečnost je předmětem protokolu.***

Hodnocení: Výuka cizích jazyků má solidní úroveň a výborné materiální vybavení, rezervy jsou ve spolupráci vyučujících.

Matematika

Výuka matematiky ve škole probíhá v příjemné pracovní atmosféře, vyučující jsou nároční, důslední a poměrně jednotní ve svých požadavcích. V některých hodinách však žáci dostávali pouze malý prostor pro přesné formulování vlastních závěrů a postřehů.

Většina vyučovacích jednotek měla stanovený jednoznačný cíl, používané metody a formy práce odpovídaly věku žáků, vůbec se však neprojevovala diferencovaná nebo týmová práce. odborný výklad ve shlednutých hodinách byl srozumitelný, žáci byli ukázněni a soustředěni, při neporozumění učivu se dotazovali.

Čteci kameru učitelé využívali nejen při zadávání příkladů, ale i při výkladu.

V kontrolovaných čtvrtletních pracích se vyskytly pouze drobné nedostatky formálního charakteru. ŠI doporučuje stanovit jednotná procentická rozmezí pro klasifikační stupně a co nejpřesněji hodnotit jednotlivé kroky řešení zadaných úloh (nezaměřovat se pouze na chybu).

Úroveň poznámek v sešitech je průměrná, u žáků nižších ročníků víceletého cyklu je nutné provádět pravidelnou kontrolu.

Hodnocení: Výuka matematiky probíhá klasickým způsobem, neobjevují se žádné podnětné nápady, ale efektivita vyučovacího procesu je velmi dobrá. ČŠI hodnotí výuku matematiky ve škole jako spíše nadprůměrnou.

Biologie a chemie

Při hospitačním činnosti ČŠI zhlédla nejen naukové hodiny, ale i hodiny laboratorních prací.

Výuku těchto předmětů zajišťují učitelé s plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí, jejich přístup ke studentům je neformální a přátelský. V hodinách vládne atmosféra důvěry. Určité problémy s organizací a skladbou hodin, s kázní, ale i s úrovní prokazovaných vědomostí, se objevují u začínající vyučující s malými praktickými zkušenostmi.

Zhlédnuté hodiny zkušených pedagogů se vyznačovaly vysokou odborností a náročností. Žáci prokazovali velmi dobré znalosti, byli schopni vyvozovat a vytvářet samostatné závěry. Vynikající byla hodina biologie v sextě. Při laboratorních pracích žáci pracují samostatně, jsou zruční při používání laboratorního náčiní, mají velmi dobré pracovní návyky.

Na všechny hodiny byli vyučující dobře připraveni, s naprostou samozřejmostí využívali názornosti a podněcovali studenty k hledání logických souvislostí.

Kontrolované sešity měly dobrou úroveň.

Hodnocení: Výuka chemie a biologie je spíše nadprůměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Hospitované hodiny potvrdily, že koncepčním záměrem školy je tvarovat a rozvíjet žákovu osobnost. Pedagogický sbor působí tímto směrem jednotně, i když výchovné formy odpovídají vždy identitě vyučujícího. Žáci jsou vedeni k samostatnosti, schopnosti vyjádřit svůj názor. Především v hodinách literatury a humanitních předmětů jsou vyučujícími vedeni k vlastnímu vyjádření, k osobnímu růstu a k zásadním hodnotovým orientacím a postojům.

Ve škole začíná pracovat žákovský parlament, který by měl zajistit přímou účast žáků na demokratickém rozvoji struktury školy zviditelnění jejích aktivit s cílem zvýraznit identitu školy v rámci škol lounského okresu. S cíli parlamentu však jen částečně koresponduje školní řád, který ačkoliv deklaruje možnost vytváření třídní a školní samosprávy, je výrazně zákazový a příkazový. Svým obsahem zajišťuje plynulý chod školy, ale jen sporadicky vyjadřuje celkovou demokratizaci života školy. ČŠI doporučuje přeformulovat školní řád tak, aby odrážel celkovou demokratizaci života školy. Z řízených pohovorů v maturitních ročnících vyplynulo, že žáci chápou funkční žákovský parlament

jako orgán, který jim umožní nejen svobodný, ale i zodpovědný přístup ke všem problémům, se kterými se ve škole mohou setkat.

Během pobytu inspekce na škole se žáci chovali příkladně a mimořádně prezentovali všechna pozitiva školy. Jejich znalosti vyli většinou nadprůměrné.

Hodnocení: Výsledky výchovně vzdělávací činnosti odpovídají většiny hodnocení hospitovaných hodin a jsou nadprůměrné. Lze konstatovat, že výsledkem výchovně-vzdělávacího procesu je zřetelný posun k rozvoji žákovy osobnosti a k demokratizaci vztahu pedagog - žák. Žáci pracují samostatně, nebojí se vyjádřit svůj názor, dokáží projevit svůj osobnostní růst. Z tohoto hlediska je možno hodnotit výsledky školy jako velmi dobré a perspektivní. Přepřeracování vyžaduje školní řád.

7 Jiná zjištění

V rámci orientační inspekce a na požádání ředitele školy provedla ČŠI hodnocení oblastí, které byly předmětem doporučení v inspekční zprávě č. j. 259/97 ze dne 6. 10. 1997. Doporučení obsahovalo následující body:

- zpracovat dlouhodobou koncepci gymnázia písemnou formou
- zpracovat celoroční plán průběhu školního roku
- iniciovat vznik žákovské samosprávy
- zintenzívnit kontrolní činnost v oblasti vedení povinné školské dokumentace
- dbát na pečlivost a úplnost zápisů v třídních knihách
- zajistit, aby třídní knihy poskytovaly přehled o hodinách odučených a suplovaných

ČŠI konstatuje, že ředitel školy akceptoval a realizoval všechna uvedená doporučení. Výrazně se zlepšila úroveň třídních knih a třídních výkazů, koncepce školy je stručná a jasná, plán práce na školní rok obsahuje všechny potřebné informace a podává jasný přehled o průběhu školního roku.

ZÁVĚRY

Z hlediska navštívených hodin a pozorování provozu školy, z rozhovorů s pedagogy, žáky a vedením školy lze školu hodnotit převážně pozitivně. Ve srovnání s předchozí inspekci se její úroveň nesnížila. Zlepšily se materiálně-technické podmínky, výuka je kvalitní. Na škole vládne demokratická spolupráce vyučujících a žáků, jejím výrazným rysem je péče o rozvoj žákovy osobnosti.

Zásadní pozitiva

- výborné prostorové a materiálně technické podmínky
- stabilní pedagogický sbor s příznivým věkovým složením
- vysoké procento hodin odučených pedagogy s obojí způsobilostí
- demokratický vztah mezi pedagogy a žáky

- péče o rozvoj žákovy osobnosti
- **Zásadní negativa**
- **v maturitních ročnících byl překročen počet hodin, daný učebním plánem**
- **nebyly předloženy předepsané písemné práce z cizích jazyků**
- **předepsané písemné práce z cizích jazyků a českého jazyka se nearchivují**

Doporučení k další činnosti školy

- zefektivnit práci komise německého jazyka
- zavést jednotný systém ve výuce cizích jazyků
- přeformulovat školní řád
- sjednotit systém oprav písemných prací v rámci předmětových komisí
- pravidelně provádět kontrolu sešitů v nižších ročnících víceletého cyklu
- při sestavování rozvrhu v maximální míře dodržovat zásady psychohygieny
- odborně a metodicky vést začínající učitele

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Věra Slezáková v. r.

členové týmu Ing. Varja Paučková v. r.

Mgr. Vlastimil Řebec v. r.

V Chomutově

dne 22. 3. 1999

Přílohy:

Inspekční zprávu jsem převzal dne 6. dubna 1999.

razítko

Podpis ředitele školy Jaroslav Hašek v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	1999-04-19	061 150/99-5015
Školský úřad: ŠÚ Louny	1999-04-19	061 151/99-5015

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
----	----	----